בסוד שיח
For the Time

"אז מה הם הכתמים החומים?"

ה. חזר בימים אלה מחופשת פסח ממושכת! אצל בתו וחתנו באחת מערי אוקראינה, שם הם פורשים בשליחות יהודית. ה."ד ורעייתו נסעדים עדיין ומתקשים להירגע מהמיפגש הישיר עם האנטישמיות אותה חוו במהלך שהייתם שם. הנה אחדע אחד כזה: ביום מימי הפסח כי ברה הבת את עוברת הניקיון הלא־יהודיה במצות, וזו סירבה להי תכבד וסיבתה עמה. "היי אתם מע רבים בהן דם ילדים נוצרים", אמרה. כשבעלת הבית לענה בבדו על העלי לה הזאת שאלה הגיונית, "ומה הם הכי תמים החומים הללו על כל מצה ומצה?"

העובדה, מזלזלת העם, דחתה כל הסבר. "אני מאמינה לומר שאכן כך אתם עושים, לערב דם ילדים נר צרים במצות של פסח".

רק להזכיר כי אין אנו חיים בש נות ת"ח"ס של מרד חמלינצקי בפולנים, שדם יהודי נשפך כמים, ולא בשנת 1768 כאשר ה"דמקים", כנופיות הקוזקים, סבחו ביהודים, אלא בשנת תשס"ו, שבה כל מעבדה נחשלת יכולה להפריך את זדון הע לילה בתוך כמה דקות. ואף על פי כן, ממשיכה הכנסיה באוקראינה להסית את קהל מאמיניה הנבער, אבל לא רק.

הרב הראשי לאודסה הידוע אוק ראינה, הרב אברהם וולף, מספר כי במיפגש מכין לקראת כינוס ראשי דתות שנערך באוקראינה סמוך לחג הפסח, ביקש ממנו אחד המארגנים, לא יהודי, שיביא כמה חבילות מצות כדי לחלקן בין המשתתפים. חלק מהנוכחים קראו לעברו (ברציונות): "אל תביא, אל תביא, הרי אנחנו ממילא לא מקיימים במצות שלכם".

רק מספר קטן מהארגונים האנ טישמיים באוקראינה זוכה למיקוד בעיתונות הישראלית או בעיתונות היהודית, למרות שהמדינה הזאת הותה מהראשונות שכרן רודפי־בהר דים לאורך כל הדורות ובשלהת השואה הארורות. היהודים שוב שר תקים ואינם מהססים לזרוע את ראשו של העכבר.

רבה של אודסה־הדרום אוקראינה אינו זו בלי שיהר ראש ובקורבו רבי נים אחרים שליחי חב"ד בערי אוק ראינה השונות אינם מעיזים ללכת לבית הכנסת בליל שבת ללא שומרי ראש ומשטרת הולדיים מוצפים עם גלאי מתכות ומסכי עיזים מבוד רים. חלונות בית הכנסת באודסה מגוננים לעיתים קרובות ואיש כבר אינו שורה אפילו לדרוך על כך למשר סרה מקומונית.

ועד רבני אוקראינה נפגש לפני מספר חודשים עם נציגי אגף הדתות שבמשרד המשפטים האוקראיני. הוועד ביקש שלפחות מקרה אחד של פגיעה ביהודים ובמוסדות יהר דיים ידון על־פי סעיפי האנטישי מיות שבחוק האוקראיני ולא על חוליגניזם, אך עד כה הבקשה הזאת לא נענתה. מי שנתפס על מעשה שאופיו אנטישמי בעליל, מואשם בתקיפה תוך כדי שיכרות או בקט נוזרה של אחד מסעיפי האלימות, אך לא על אנטישמיות, שהוא סעיף מחמיר מאוד בעניינו.

אומר הרב וולף: "חייבת האמת להיאמר, שעד כה נמנענו מלהרים קול זעקה, כדי לשמור על מערכת יחסים טובה עם השלטונות. המיפול השקט נכשל. רק ביום שיישי האחרון, קיבלתי צילום מסמך בעיתון היובא לאור במחוז חרסון, התוקף את הכ סורות היהודית ואת סחטנות הכס פים של היהודים".

הסנסיה מנהלת את המסע הזה ומשיחות עם הק.ג.ב. עולה, כי הם אולבי עצות. הארועים האנטישמיים האלימים בסימן עליה, שלא לדבר כבר על הגרפיטי על הקירות ועל המצבות בבתי עלמין.

ברור לחלוטין כי חלק מהמסע האנטישמי ממומן על־ידי כספים שמקורם בערב הסעודית, אוניבר סיטת MAUP שבקייב מנהלת מסע אנטישמי נמרץ והכל יודעים כי היא נהנית מתרומות נדיבות של שייח'ים ממדינות הנפט.

אין סיכוי למצוא צדק. בתחנות המשטרה באוקראינה ולא בבתי המ שפט שם. הכסף יענה את הכל, ומר גלוי הוא בעולם המערבי.

אוקראינה מבקשת להצטרף לשוק האירופאי המשותף ומימשלה יפשיל שרוולים להילחם ברציונות באנטישמיות, רק לאחר שהקהילה היהודית בעולם המערבי תרים קולה על המעשים־הנשפעים שנע שים בערי אוקראינה. וכמובן, שיש לדרוש את הוזמיזן מצד על־לאומ של הכמורה בכנסיות.

הרבנים מודים כי הדרך שהלכו בה עד כה לא הועילה וכי "אין מנוס מאשר להקים קול צעקה שיושמע את הממשלה באוקראינה", דברי הרב אברהם וולף. רק עתה כבו הב בשנים באושוויץ, ואולם כולנו מתייחסים לדוגמת יהודים כאל תי נוק־לחורבן רגילה, וההם קם למעלה מעורים ב"התכנסות". עצוב מאוד

מחצרות אדמו"רים ותלמידים

השעון המעורר (לחשובה)

בפיסקה "עלתה לא יכול" כתוב הרב נחום סספנסקי (קרסנו הרב) מהנהגותיו והדרכותיו של הרב שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל (שני כרסיפו). ספר רב עניין, גם משום שמחבר הספר היה עד ראיה חשמיעה לרוב הדברים המתוארים. להלן קטעים ממנו:

"ביום חמישי בבוקר סיפרתי לרב אודי תפילה שחרית שאני מתכונן בע"ה לנסוע לניוזנוז אבלים בשדרם תנה אצל משפחתו של הרב חיים יעקב לזין ז"ל ושאלתיו האם הוא רוצה שאר מכתר משהו למשפחה?

ועצה לי: את הבניים וחבת ניחומין אותי חלויה בבית הקברות, אך מרכבית היה קשה לי לנסוע לחלויה בירושלים, והחמכוך לה את תנחומי.

קך באמת עשיתי. וסיפר לי בנני, בנו של הרב חיים יעקב לזין, שבתקופה האחרונה שאר ביו היה חולה מאוד, הרב היה מתקשה לביתם בכל יום לדרוש בשלומו של אביו, ובבריח של בנו, שהיה שלושה שבועות קודם הפטירה, הרב היה מנדיק אמר לו הרב באריש "אייער מאמע איז מיין בעסטן פריינד, נלב הנפש" (אביך הוא החבר הטוב ביותר שלי), ושהוא היה מאוש אין האכזיבי של ישיבת "עץ חיים" גם בלמדנות וגם במידות.

בשבת אחרי התפילה סיפרתי לרב שמיאלאתי שליחותו, ואמר לי על כך תודה רבה.

סיפרתי לרב שבנני סיפר שאביו נפטר בשעה 13:15 ובאותה שעה בדיוק הסכים למפול השעון אצלם בסלון (בביתו של הרב חיים יעקב. גם אני ראיתי את השעון הנ"ל. כשסיפרתי מעשה זה לאחדי, הרב רפאל אריעראבן, אמר שזה ידוע על מקרים רבים כאלה) - הבטריה הוסיפו לפעול, אך המחוג לא זז ממקומו! שאלתי את הרב כיצד יש להתייחס לדבר! שכלה המשיכו לפעול, אך המחוג לא זז ממקומו! שאלתי את הרב כיצד יש להתייחס לדבר! שכלה ונקבה כתוב לענין עידוב תחומין "הבהמה והגלים כרגלי הבעלים" (ביצה: פרק ה' משנה ג'), יש קשר בין האדם לבין ממנו, וכשהרב חיים יעקב הפסיק לחיות גם שעונו הפסיק לפעול.

והוסיף הרב "צריך לחשוב מחשבות טובות לכבודו של המת". (אנני בטוח במאה אחוז שזה ציטוט מדויק, אך כמדומני שאלו היו המילים שלו).

להשלמת "מעשה השעון". עלי להעיר שבחול המועד פסח תשנ"ו פגשתי את ר' בנני לוין, ושיסר לי שבמוזה השבועה של אביו, כאשר קמו מהשבעה. שב השעון לפעול כרגילה!

טיפול בחינוק עם מחלה סופנית

"לידיד שלי, תלמיד חכם, נולדה תינוקת עם מומים קשים אחרי כמה שנות נישואין שלא היו לו ילדים. רוב הרופאים אמרו שאין מה לעשות בהקרה כזו! ושהתינוקת תמות אחרי זמן קצר. אמנם היה רופא אחד שאמר לנסות לנתח את התינוקת וזה יסל אולי להאריך את חייה של התינוקת. גם אותו רופא הסכים שהניתוח יעזור הינם קטנים.

באתי אל הרב ביחד עם אבי התינוקת, והאבא התייעץ עם הרב האם לנתח את התינוקת.

הרב אמר לו שלא יעשה שום דבר ושלא ינתוח את התינוקת.

האבא חזר מביתו של הרב לבית החולים, וסיפר לאשתו את דברי הרב. הם שוחחו במשך כמה שעות והחליטו לחזור ביחד אל ביתו של הרב ולשאלה היתה יומיים שלושה אחרי לידתו.

האבא חזר ושאל שוב את שאלתו, ומכיון שהיה תלמיד חכם, התחיל להתפלפל בצדדים ההלכתיים השונים הנוגעים בשאלה. זו, במשך כעשרים דקות חזר שוב ושוב להתקשות על הרב, ולא רצה לקבל את עצתו הברורה.

בשלב מסויים של השיחה ביניהם שינה הרב את טון הדיבור שלו, ואמר לאבא בנעימה תקר מה: אתה חושב שאתה צדיק ואני רשע?! אתה חושב שאתה יודע יותר ממני?! תסכים להתווכח כה איתי! אני לא פותח רחוש מפה שאתה רחוש! אני מכיר עוד מקרים כאלו שקרו, ולא צדיק לנתח את התינוקת! אתם נמרחם את השליחות שלכם בהאות התינוקת חזו לעולם, תסע כעת הביתה ואל תחזרו לבית החולים בשביל לראות את התינוקת ולשמל בה, גם אל תלבו ללוויה שלה... התינוקת הזו כבר אינה יותר שלכם... (גם היה פשוט שלא ישבו שבעה אחרי סטירתו).

הרב אמר את הדברים בתקיפות רבה, אך לאחר זמן נוכחתי לדעת עד כמה שהדברים היו צריכים להיאמר באופן כזה, כדי שההורים יוכלו להתאושש ולהשפיל בניו ביתם בשמחה".

(שמעתי מר' יעקבלה לוין)

קריאת כל הפרשה על ידי בר המצווה

"סיפר לי הרב ר' נפתלי צבי גלוסקינוס שבנו מרדכי היה רגיל לקרוא בשבת את הת סטרה בסנין הרבנים כבר מזמן שהיה בן תשע. הוא היה מדקדק בחיבורי וקריאה בקול רם וברור, אך לקראת בר־המצוה שלו אמר הרב שהוא לא מסכים שמרדכי יקרא את כל הפ רשה בשבת בסנין הרבנים. אם הוא רוצה לקרוא את כל הפרשה, אז שיודיע לו, והוא (הרב) יתפלל בסנין אחר - יש הרבה סניינים אחרים בשערי חסד!

שאל ר' נפתלי את הרב מדוע אין הרב מסכים שמרדכי יקרא את כל הפרשה? וכי אינו קורא באופן מדויק וברור?

ענה לו הרב: דווקא בגלל שהוא כן קורא באופן מדויק וברור, והסבא ר' דוד (עלזדיבנו) הוא יידיד שלי בלב ונפש, הם אינך אני נמצא כל הזמן בירושלים גדולה - אני שומע על כך שלא יקרא את כל הפרשה! הסיבה להוגעדות שלי היא משני שכל המנהג הזה שבחור בר־המצוה קורא בתורה את כל הפרשה הינו מנהג שבא מאמריקה, וזה רק מבלבל את הבניים ומוציא אותם מסודרי הלימוד הרגילים וכלי אינם לומדים כמו שצריך. כבר מזמן רציתי לעקור את המנהג הזה ולהחזיר את המנהג שבחוץ לא, אלא קורא את הפסוקי ההפטרה, אך תמיד חשבתי שמא אמצי שהתנגדות שלי נובעת מכך שבחור בר המצוה קורא את כל הפרשה! וכי אינו קורא באופן מדויק וברור? או שמא יש לי איזושהי שקלה כנגד משפחתו. אמנם אפלך אין שום חשש כזה - כולם יודעים שמנים רבות מרדכי כבר קורא הפטרות באופן מדויק וברור, ושאני בקשרים מצויינים עם המשפחה, ומכלא יבינו שיש לי התנגדות עקרונית לקריאת כל הפרשה על־ידי בר המצוה! אמנם אחרי כך הוחלט בסנהדרין פשוט שיקשיך לקרוא בתורה פרשיות שלמות. אך נהגו מהקריאה שלו ואני מתכן לבוא בשיחוד בשביל לשמוע אותו קורא בתורה.

(באמת מאז ולהלה נפסק המנהג בסנין הרבנים שבחור בר מצוה לקרוא את כל הפ רשה. יש להעיר שלפני כן גם היו הקלות אחרות, וכגון שפעם היה ביכר שבחור בר המצוה אי נו קורא את הפרשה מתוך ספר התורה, אלא קורא את הפרשה בעל פה. ועיין ספר הישר תחילת שער עשירי סכנת בזוהה לסברת הרב).

הערת הרב אבינדר בנבעל: "המנהג לא רע כאמריקה. הוא היה נהוג באשכנז, ולעב"ד הוא גם שידש לקרוא בתורה".

schiffs@013.net.il